

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВИХ ПОШУКІВ В УМОВАХ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розкрито проблемні питання формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи та результати наукових пошуків в умовах освіти для сталого розвитку. Наведено концепцію розв'язання проблеми та відповідні результати щодо її вирішення.

Ключові слова: екологічні цінності, екологічні цінності майбутнього фахівця початкової освіти, професійна підготовка.

Відносини суспільства з природою ускладнюються одночасно зі становленням цивілізаційного виміру життя людини. У ХХІ ст. надзвичайне посилення негативного впливу на навколишнє середовище, породжене відчуженням людини від природи, несприйняттям її як фону для життя (Г. Гачев), пануванням “асфальтної культури” (А. Тойнбі), спонукає до перегляду світоглядної парадигми. Утилітарно-егоїстичні мотиви природокористування мають поступитися місцем більш виправданим – аксіологічно плідним. Вхідження людства в стан техногенної цивілізації з особливою гостротою зумовлює домінування наукового розгляду цього процесу.

Перша конференція ООН з навколишнього середовища (Стокгольм, 1972 р.) привернула увагу державних діячів, світової спільноти до неможливості майбутнього економічного зростання без урахування екологічних та соціально-економічних наслідків. Міжнародною комісією з питань екології та розвитку ООН у доповіді Г. Брундтланда “Наше спільне майбутнє” (1987 р.) як стратегічне вирішення цієї проблеми було запропоновано концепцію сталого розвитку, в основі якої – дотримання балансу можливостей біосфери та соціально-економічного розвитку для задоволення потреб населення в жодному разі не за рахунок умов життя майбутнього покоління.

Друга конференція ООН з навколишнього середовища й розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) проголосила в документі “Порядок денний на ХХІ століття” програму реалізації сталого розвитку. Наступні міжнародні зустрічі: Конференція в Кіото (1997 р.), відома як Кіотський протокол, третя Конференція ООН з проблем клімату землі (Бонн, 2001 р.) – сприяли координації зусиль усіх країн і виробленню на цій основі стратегії заходів щодо подолання техногенного впливу на довкілля.

Проте остаточно визначено питання про необхідність міжнародних угод і дій у галузі освіти було при підготовці до Всесвітнього саміту зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002 р.). Відповідно до прийнятої заяви, освіта для сталого розвитку має заохочувати формування в людей усвідомлення особистісної й колективної відповідальності, а відтак, зміни в поведінці, як-

що вони необхідні. Відповідно до рішення Ради ЮНЕСКО, 2005–2014 рр. оголошено Десятиріччям освіти для сталого розвитку, а Україна стала однією з 55 країн, яка підтримала це рішення.

У межах Усесвітнього екологічного форуму “Ріо+20” (Ріо-де-Жанейро, 2012 р.) наукова спільнота, державні діячі, враховуючи реальність сьогодення, знову сформулювали напрями щодо вирішення проблеми довготривалого ощадливого розвитку людства.

На думку деяких учених (Е.У. Вайцекер, К. Корсак, Ю. Корсак та ін.), результативність цього зібрання керівників є “повним нулем”, оскільки декларація певною мірою дублює напрацювання попередніх зібрань. Наукові пошуки орієнтовані на нові моральні імперативи, загалом ідеться про таку систему цінностей, складову культурного світогляду, яка не залежала б від економічних сплесків чи занепадів, зміни політичної влади тощо, у якій захист і збереження природи розуміли як таку саму цінність, що й саме життя.

Реагуючи на світові зміни до збереження навколишнього середовища та його розвитку, в українському суспільстві здійснювався пошук шляхів гармонізації відносин людини й природи, що залежить від гуманітарного потенціалу суспільства, рівня освіти та культури населення. На законодавчому рівні розроблено нормативно-правові документи (низка законів про раціональне використання та охорону природи в Україні, а саме: “Про охорону навколишнього природного середовища” (1991 р.), “Про екологічну експертизу” (1995 р.) та ін., проект Стратегії національної екологічної політики на період до 2020 р.), які регламентують соціоприродні відносини.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства активне впровадження та розвиток екологічної освіти й виховання регламентовано Національною доктриною розвитку освіти України у XXI ст., Концепцією екологічної освіти в Україні, Національною програмою виховання дітей та учнівської молоді в Україні, Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. [1–3] тощо.

Гармонізація відносин суспільства й природи вимагає, насамперед, ціннісного ставлення людини до навколишнього природного середовища, якого можна досягти тільки на основі знання законів природи, логіки природних процесів, що забезпечуються на державному рівні засобами освіти із чітким визначенням завдань, які передбачають зміни в професійній підготовці педагогічних фахівців загалом та фахівців початкової школи зокрема.

Утім, виявлення й оцінювання ціннісних пріоритетів сучасного вчителя початкової школи, розвитку його аксіосфери, аксіологізації професійно-педагогічної діяльності, розробки інваріантного ядра ціннісно-орієнтаційних якостей майбутнього професіонала; дослідження специфіки ціннісних орієнтацій у процесі його професійної підготовки засвідчили, що ці питання набувають сьогодні стратегічного характеру і є найважливішими та найактуальнішими завданнями вищої педагогічної школи.

У вітчизняній науці проблему цінностей досліджували філософи (О. Дробницький, С. Попова, Л. Столович, В. Тугарінов та ін.), соціологи

(А. Здравомислов, А. Ручка, В. Ядов та ін.), психологи (Б. Ананьєв, Л. Божович, Л. Виготський, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та ін.). Різні педагогічні аспекти проблеми формування, розвитку ціннісних орієнтацій розглянуто та проаналізовано за такими напрямками: аксіологічним (В. Гриньова, М. Нікандров, В. Сластьонін, А. Сущенко та ін.), діяльнісним (С. Вершловський, Н. Нікітіна, С. Новікова, Є. Шиянов та ін.), особистісним (В. Дзюба, О. Медведенко та ін.), системним (Є. Андрієнко, І. Лушніков, О. Ярмоленко та ін.). Роль і вплив цінностей, ціннісних орієнтацій на становлення особистості висвітлено в працях Є. Барбіної, І. Бежа, М. Боришевського, І. Зязюна, Ю. Пелеха, О. Сухомлинської та ін.

Проблема дослідження професійно-педагогічних цінностей зумовлена реальними потребами суспільства, гуманізацією педагогічної освіти, підвищенням якості навчання й виховання. У теорії та практиці вищої педагогічної освіти накопичено значний досвід, що є основою формування цінностей у майбутніх фахівців початкової освіти загалом та ціннісного ставлення до навколишнього середовища у підростаючого покоління. Насамперед, це наукові праці, в яких розкрито методологічні та теоретичні питання підготовки фахівців у вищих педагогічних закладах, спрямовані на підвищення ефективності навчально-виховного процесу (А. Алексюк, І. Бех, С. Гончаренко, М. Євтух, О. Дубасенюк, А. Линенко, Н. Ничкало, А. Семенова, Т. Сущенко та ін.); теоретико-методичні основи формування екологічної культури майбутнього вчителя (Ю. Бойчук, Н. Лисенко, Л. Лук'янова, В. Смікал, Г. Тарасенко, Н. Ясінська та ін.), формування екологічного світогляду майбутніх учителів у процесі екологічної освіти й виховання (Г. Білявський, О. Головка, І. Костицька, Г. Пустовіт, Ю. Саунова, С. Совгіра, С. Шмалей та ін.), посилення ролі екологічної домінанти в навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл та вищих навчальних закладів (К. Гуз, З. Запорожан, А. Захлебний, І. Зверев, В. Ільченко, О. Машенко, В. Мелаш, Н. Пустовіт та ін.), формування відповідального ставлення молоді до навколишнього середовища (Л. Білик, В. Вербицький, М. Назарук, Н. Негруца, С. Сапожников та ін.).

Формуванню ціннісної орієнтації особистості майбутнього вчителя початкової школи у своїх працях приділяли увагу Н. Бібік, І. Бужина, В. Денисенко, С. Єрмакова, Д. Пащенко, О. Савченко, Л. Хомич та ін.

Проблему ціннісного ставлення до навколишнього середовища в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти розглянуто також у дослідженнях Н. Борисенко, Н. Граматик, Н. Казанішеної, І. Малишевської, М. Хроленко та ін.

У психолого-педагогічних дослідженнях російських науковців (Ф. Гайнуллова, Л. Колдомасова, О. Линенко, Г. Папуткова, О. Перфілова, Є. Самаріна, Р. Турчаєва, Л. Фатєєва, О. Фокін та ін.) питання цінностей, екологічної свідомості, еколого-соціальної відповідальності, формування екоцілісної особистості майбутніх фахівців не залишилися поза увагою.

Ученими розроблено та визначено зміст таких важливих базових понять дослідження, як “соціально-екологічна освіта”, “соціально-екологічна

культура” (В. Шилова), “соціально-екологічний розвиток” (О. Гончарова), “соціально-екологічний стереотип поведінки” (Л. Трикула), “соціально-екологічні вміння” (Л. Шаповалова) та ін.

Проте, аналіз науково-джерелознавчого базису й досвіду практичної роботи у вищих навчальних закладах України дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі розвитку психолого-педагогічної науки відсутні комплексні дослідження з проблеми обґрунтування й розроблення теоретико-методичних засад формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи. Актуальність окресленої проблеми в умовах парадигмальних змін зумовлена також наявністю стійких суперечностей між:

- уже наявними фундаментальними науковими здобутками проблем загальної професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи й відсутністю теоретико-методологічного та педагогічного обґрунтування технології формування екологічних цінностей учителя в умовах ступеневої освіти;
- сучасним інформаційним забезпеченням процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та необхідністю розв’язання екологічних проблем, які можуть бути подолані тільки шляхом збереження кращих традицій поряд з поступовим упровадженням у педагогічний процес вищої школи інноваційних технологій;
- програмними вимогами й фактичними знаннями про взаємодію людини та природи й відповідними поглядами та переконаннями майбутніх учителів початкової школи;
- потребами у формуванні екологічних цінностей особистості та формами їх прояву у майбутнього вчителя початкової школи.

Мета статті – розкрити проблемні питання формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи та результати наукових пошуків в умовах освіти для сталого розвитку.

Концепція дослідження ґрунтується на методологічному, теоретичному та практичному рівнях:

методологічний рівень відображає взаємозв’язок і взаємодію різних фундаментальних підходів до вивчення проблеми формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи, зокрема:

- аксіологічний підхід визначає ціннісну орієнтацію майбутніх фахівців початкової освіти на те, що існують такі цінності, які залишаються, незважаючи ні на що. Вони не змінюються віками і навіть тисячоліттями. Зумовленість особистісної системи екологічних цінностей і мотивів еколого-педагогічної діяльності забезпечує актуалізацію мотиваційно-ціннісної сфери студентів та підняття їх на гідний власний особистісний рівень;
- системний підхід передбачає розуміння майбутніми вчителями початкової школи екологічних цінностей як цілісної динамічної системи, послідовний і системний характер їх формування й самовиявлення;
- особистісно-діяльнісний підхід забезпечує усвідомлення студентом екологічних цінностей як своєї особливої якості, необхідної для успішного професійного самозростання;

– професійно-гуманний підхід, у межах якого вчитель у своїй діяльності виступає як духовний наставник і діяч, як перетворювач, який збагачує, доповнює наявні екологічні надбання;

– компетентнісний підхід створює умови для проектування компетентнісно-орієнтованого освітнього простору, який спрямований на формування екологічних цінностей майбутнього вчителя як складників його екологічних компетентностей;

теоретичний рівень дає змогу виявити вихідну систему філософських, соціальних, біологічних, екологічних, психолого-педагогічних і валеологічних концепцій та ідей, основних базових понять і категорій, дефініцій, оцінок, без яких неможливе наукове розуміння досліджуваної проблеми. Формування екологічних цінностей майбутнього вчителя початкової школи як процес має свою мету, принципи й завдання, передбачає опанування студентами навичками особливого й відповідального соціально-професійного ставлення до природи та дитини в різних ситуаціях своєї професійної діяльності, вміння професійно діяти з урахуванням визначених державою освітніх стандартів;

практичний рівень передбачає розроблення та впровадження науково-методичного забезпечення цілеспрямованого формування екологічних цінностей у майбутніх учителів початкової школи.

Провідною ідеєю концепції є реалізація цілісності, динамічності, гнучкості вузівського педагогічного процесу, в якому відбуваються зміни у ставленні майбутніх учителів початкової школи до самих себе як екоцілісних особистостей, у результаті яких студенти самі стають носіями екологічних цінностей.

Загальна гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що в сучасних умовах ефективність процесу формування у майбутніх учителів початкової школи екологічних цінностей можна суттєво підвищити, якщо на основі теоретико-методологічного обґрунтування розробити та впровадити різноаспектну педагогічну концепцію, експериментально-дослідну модель та науково-методичну систему її поетапного забезпечення за рахунок застосування аксіологічного, системного, особистісно-діяльнісного, професійно-гуманного, компетентнісного підходів до формування зазначених цінностей студентів. Сприятиме цьому цілеспрямована внутрішньовузівська підготовка викладачів педагогічних закладів до формування у майбутніх учителів початкової школи екологічних цінностей; створення у ВНЗ розгалуженої системи аудиторної та позааудиторної роботи для активізації цілеспрямованого розвитку й самовиявлення екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи; стимулювання професійної рефлексії та готовності студентів формувати у молодших школярів екологічні цінності; удосконалення навчально-методичного ресурсу з формування зазначених цінностей.

Методологічну основу дослідження становлять: філософські ідеї про пізнання світу, формування наукової картини світу, про суть освіти і виховання; опора на сучасні концепції природознавчої та педагогічної освіти, психолого-педагогічні теорії розвитку й саморозвитку професійних якостей; орієнтація на передовий вітчизняний і зарубіжний досвід теорії і практики

природничо-наукової освіти; комплексний підхід до вивчення проблеми, осмислення її різнобічності й багатоаспектності.

Теоретичну основу дослідження становлять основоположні державні документи: “Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті”; “Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки”; “Національний план дій з охорони природного середовища на 2011–2015 роки”, “Концепція екологічної освіти України”, “Педагогічна Конституція Європи”; Закони України “Про освіту”, “Про вищу освіту”; основні положення філософії про процеси пізнання й перетворення навколишньої дійсності класиків філософської думки (Ф. Бекон, Г. Гегель, Т. Гоббс, П. Гольбах, Р. Декарт, Дж. Локк) та сучасних філософів (О. Базалук, М. Кисельов, В. Крисаченко, Л. Морозова, А. Толстоухов, Л. Юрченко та ін.); про основні ідеї “кoeволюції” як концептуальну основу формування екологічних цінностей (М. Гончаренко, В. Кутирьов, М. Моїсеєв, Т. Троїцька, А. Урсул та ін.); синергетики (В. Василькова, О. Князева, С. Курдюмов, В. Лутай, І. Предборська, І. Пригожин, І. Стенгерс та ін.); ноосфери та ноосферної освіти (В. Вернадський, К. Корсак, Н. Маслова, А. Суббето та ін.); провідні положення екопсихології (С. Дерябо, А. Львовичкіна, В. Скребець, В. Ясвін та ін.); дослідження шляхів модернізації вищої освіти у цілому та професійної підготовки вчителів зокрема (В. Андрущенко, І. Аносов, Я. Болюбаш, В. Кремень, В. Огнев’юк та ін.); наукові праці, що розкривають положення сучасної психолого-педагогічної науки про теоретико-методичні основи підготовки вчителя в педагогічних навчальних закладах (В. Бондар, С. Гончаренко, Н. Кічук, Л. Сущенко, Т. Сущенко та ін.), загальні питання готовності вчителя до професійної діяльності (А. Алексюк, І. Зязюн, Ю. Пелех та ін.), до використання педагогічних і навчальних технологій (Л. Коваль, О. Комар, О. Пехота, Г. Селевко, С. Сисоєва та ін.). Визначаючись у дослідницькому підході, ми також урахували результати наукових розробок, у яких розкрито основні положення методології педагогіки та методики наукового дослідження (Ю. Бабанський, С. Гончаренко, М. Скаткін та ін.), дидактичні основи оновлення змісту освіти (Д. Зуєв, В. Краєвський, І. Лернер, М. Скаткін, О. Штурмак та ін.), особливості професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи (Б. Долинський, Н. Глузман, А. Коломієць, М. Марусинець, О. Матвієнко, І. Пальшкова, Л. Петухова, Р. Пріма, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін.), формування ціннісної орієнтації особистості як майбутнього вчителя початкової школи, так і вчителя взагалі (Н. Бібик, І. Бужина, В. Денисенко, С. Єрмакова, А. Сущенко, О. Савченко та ін.), теорії і практики екологічної освіти і виховання у вищій школі в Україні (О. Біда, Л. Білик, Ю. Бойчук, Н. Демешкант, Н. Лисенко, Л. Лук’янова, В. Онопрієнко, Ю. Пелех, Н. Рідей, Т. Саєнко, С. Совгіра, Г. Сорочкіна, Г. Тарасенко, В. Червонецький та ін.) та Росії (Ф. Гайнуллова, Г. Папуткова, О. Перфілова, С. Степанов, О. Суєтіна, Л. Терентьєва, В. Ясвін та ін.); наукові розвідки з питань виховання ціннісного ставлення до природи молодших школярів (О. Грошовенко, О. Крюкова, І. Кушакова, Г. Пустовіт, В. Сухомлинський та ін.); провідні положення щодо принципів аксіологічного (Н. Асташова, Г. Мелекесов, М. Савостьянова,

Н. Ткачова та ін.), системного (І. Блауберг, Н. Глузман, Л. Петухова, Е. Юдін та ін.), особистісно-діяльнісного (І. Бех, І. Зимня, В. Сафін та ін.), професійно-гуманного (Г. Балл, О. Савченко, О. Сухомлинська, А. Сущенко та ін.), компетентнісного (Н. Бібік, О. Гура, О. Пометун, О. Савченко, А. Хуторський та ін.) підходів до змісту освітнього процесу.

Для досягнення мети дослідження й реалізації поставлених завдань застосовано комплекс наукових методів, що взаємодоповнюють один одного: *теоретичні* – теоретичний аналіз концепцій, теорій і методик, що мав на меті виявлення шляхів розв’язання досліджуваної проблеми; синтез та осмислення філософської, психолого-педагогічної літератури, дисертацій та авторефератів, матеріалів конференцій та періодичних фахових видань з теми дослідження, вивчення та узагальнення досвіду роботи вищих педагогічних навчальних закладів з проблеми формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки та систематизація отриманих даних; *емпіричні*: діагностичні (бесіди, тестування, анкетування, інтерв’ю), педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності процесу формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи в умовах вищого навчального закладу; *статистичні*: методи математичної статистики та обробки одержаних експериментальних даних з метою кількісного і якісного аналізу результатів експериментального дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що

вперше:

– розроблено та експериментально перевірено дослідну модель науково-методичного забезпечення поетапного формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи під час професійної підготовки;

– обґрунтовано необхідність і доведено актуальність упровадження різноаспектної та різнорівневої педагогічної концепції формування екологічних цінностей як джерела розвитку екоцілісної особистості майбутнього вчителя початкової школи;

– розроблено науково-методичний ресурс щодо формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи у процесі навчальних занять та позааудиторної роботи у вищих навчальних закладах;

– доведено, що завдяки впровадженню моделі формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи й науково-методичної системи її поетапного забезпечення за рахунок застосування аксіологічного, системного, особистісно-діяльнісного, професійно-гуманного, компетентнісного підходів до процесу формування екологічних цінностей особистості можна суттєво підвищити ефективність підготовки майбутніх учителів початкової школи до еколого-педагогічної діяльності;

удосконалено:

– теоретичні основи, критерії та рівневі характеристики сформованості екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи;

– наукову інтерпретацію понять “цінність”, “екологічні цінності”, “екологічні цінності майбутніх учителів початкової школи”, “формування

екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи” в сучасній науковій думці;

- методику цілеспрямованого збагачення досвіду еколого-педагогічного самовиявлення та еколого-творчої самореалізації студентів під час професійної підготовки;

- обґрунтування необхідності створення розгалуженої системи аудиторної та позааудиторної роботи для активізації цілеспрямованого розвитку й самовиявлення екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи;

подальшого розвитку набули:

- наукове уявлення про екологічні цінності майбутніх учителів початкової школи й обґрунтування теоретичних та методичних засад розвитку екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки;

- методика діагностування сформованості екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи під час професійної підготовки та їх готовності до еколого-педагогічної діяльності;

- технології цілеспрямованої підготовки студентів-магістрів та викладачів до формування у майбутніх учителів початкової школи екологічних цінностей.

Практичне значення одержаних результатів. Створено й упроваджено модель науково-методичного забезпечення формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи у процесі професійної підготовки; запропоновано науково обґрунтовані методичні рекомендації з підвищення ефективності процесу формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи у процесі навчальних занять та позааудиторної роботи у вищих навчальних закладах; створено програму постійно діючого науково-методичного семінару для викладачів “Формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи в діяльності педагога вищої школи” для викладачів інститутів і факультетів з підготовки цих фахівців; створено та впроваджено авторські навчально-методичні комплекси, які представлено такими посібниками, як: “Методика викладання освітніх галузей “Природознавство” та “Суспільствознавство” (для студентів напряму підготовки 6.010102 “Початкова освіта”), “Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об’єктами природи” (для студентів спеціальності 7.01010201 “Початкова освіта”), “Методика навчання у ВНЗ освітніх галузей “Природознавство” та “Суспільствознавство” (для студентів магістратури за спеціальністю 8.01010201 “Початкова освіта”), а електронний контент зазначених навчальних дисциплін подано на освітньому порталі Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв БДПУ; розроблено спецкурс “Підготовка еколого орієнтованого майбутнього вчителя початкової школи у ВНЗ” для студентів-магістрантів; експериментально апробовано комплекси діагностичних методик, що дадуть змогу виявити рівень сформованості екологічних цінностей у студентів педагогічних факультетів.

Розроблені теоретичні й методичні матеріали дослідження можуть бути використані викладачами вищих навчальних закладів для підвищення ефек-

тивності процесу формування еколого орієнтованого майбутнього фахівця, у науково-дослідній роботі студентів, магістрів, аспірантів та в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Список використаної літератури

1. Концепція екологічної освіти України : рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 20.12.2001 р. № 13/6-19. – К. : УДЕНЦ, 2000. – 18 с. – (Інструктивно-методичні матеріали).
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України. – 2002. – № 27. – С. 2–7.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>. – Заголовок з екрана.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2014.

Крамаренко А.Н. Формирование экологических ценностей будущих учителей начальной школы: проблемные вопросы и результаты научных поисков в условиях образования для устойчивого развития

В статье представлены проблемные вопросы формирования экологических ценностей будущих учителей начальной школы и результаты научных поисков в условиях образования для устойчивого развития. Предложена концепция решения проблемы и соответствующие результаты относительно ее решения.

Ключевые слова: *экологические ценности, экологические ценности будущего учителя начальной школы, профессиональная подготовка.*

Kramarenko A. Forming of ecological values of future teachers of initial school: problem questions and results of scientific searches in the conditions of education for steady development

In the article are exposed problem questions of forming of ecological values of future teachers of initial school and results of scientific searches in the conditions of education for steady development. An author is present conception of decision of problem and proper results in relation to its decision, which is thoroughly enough exposed within the limits of doctoral dissertation research. The leading idea of conception is realization of integrity, dynamic, flexibility of institute of higher pedagogical process, in which changes are in attitude of future teachers of initial school to toward itself as eko-personalities as a result of which students become the transmitters of ecological values.

The general hypothesis of research is based on supposition, that in modern terms efficiency of process of forming for the future teachers of initial school of ecological values can be substantially promoted, if on the basis of theoretic-methodological to develop a ground and inculcate pedagogical conception, experimentally experimental model and scientifically methodical system of it stage-by-stage providing due to application approaches to forming of the noted values of students. Purposeful of higher preparation of teachers of pedagogical establishments will be instrumental in it to forming for the future teachers of initial school of ecological values; creation in the institute of higher of the ramified system of audience and work is for activation of purposeful development and exposure of ecological values of future teachers of initial school; stimulation of professional reflection and willingness of students to form ecological values for junior schoolboys; an improvement of methodical resource is from forming of the noted values.

Key words: *ecological values, ecological values of future specialist of primary education, professional preparation*